Frederiksø for fremtiden

En unik og mangefacetteret perle, midt i havnen.

Oplæg til videre dialog om 2020 og frem

August 2019

Frederiksø for fremtiden

Frederiksøen har på få år bevæget sig fra et lukket område, der signalerede nedgang og stilstand, til at blive et aktiv for byen der summer af liv og tiltrækker folk.

Hvordan understøttes en positiv udvikling bedst og hvad skal Frederiksø fremtidigt være?

Opsamlingen er et forsøg på at danne et overblik over de holdninger og retninger der er tilstede i det brogede fællesskab på Frederiksø.
Der har været mulighed for at komme med inputs til et spørgeskema, som berører forskellige emner relevant for Frederiksø. Sammenfatningen er ment til at kunne give et indblik i de mange ønsker, tanker og holdninger de forskellige aktører har ift. øen. Det er samtidig også en pointe at se diversiteten i holdninger, ønsker, behov og typer af aktører. Målet er dermed at give et lille indblik i hvem vi er, og hvad vi kommer med. Dette som en opstart til en forsat dialog og proces omkring øens fremtid. De indkomne svar er *kursiveret.*

Vi glæder os til at forsætte snakken, og sætter stor pris på den åbne og imødekommende tilgang der har været vist hidtil.

Opsamlingen er inddelt i 5 dele;
Del 1 – Hvem og hvad
Lidt rådata om de eksiterende aktører.
Del 2 – Kulturliv
Hvad er Frederiksøs opgave i byen?
Del 3 – Dialog og samarbejde
Hvordan har dialogen været hidtil, og tanker om hvordan den kunne være fremtidigt.
Del 4 – Styring og administration
Ideer og tanker til den fremtidig måde at skabe øen på.
Del 5 – Lejevilkår
Meningstilkendegivelser ift. scenarier med husleje.

God læselyst!

Den korte version:

Del 1
Projekterne fordeler sig aktuelt typisk i 3 grupper. Små, mellem og store – kommercielle, non-kommercielle og hybrider. *Spørgsmålet er om øje for denne foredelingsnøgle er afgørende for at skabe diversitet og dynamik?*

Del 2
Hvad skal er Frederiksø, og hvad skal Frederiksø? Der er fra aktørernes side et ønske om at det eksperimenterende og åbne skal bevares, og dyrkes som en kvalitet. Fokus bør være på liv og aktivitet, deltagelse og tilgængelighed.
Fællesskab, inklusion og muligheden for at lære og skabe ting sammen er vigtigt. Kultur, håndværksformidling og maritim arv bør stå centralt. Båndet mellem fortiden, den aktive erhvervshavn og kultur er unikt.

Del 3
Den hidtidige forvaltning af været engagerede, tilgængelig og fleksible – stor grad af direkte kontakt og ønske om en unik og spændende ø. Byggesager og tilladelser har dog været underlagt utrolig lang sagbehandlingstid.

Del 4
Den fremtidige proces til udvælgelse af nye aktører, bør tage udgangspunkt i et sæt definerede kriterier – der bunder i hvilken slags ø der ønskes. Nepotisme kunne undgås ved rotation, bred repræsentering, transperens og klare kriterier.

Del 5
Husleje vil for de flestes vedkommende betyde at deres aktivitet ændres. Enten ved at ændre fuldstændig form, eller ved at lave flere kommercielle aktivteter. Husleje forestilles at hæmme frivillighed og give større ejerfornemelser. En udfodring ved udlejning af uopvarmede lokaler og den gennerelle stand er også tydlig. Der er en generel stemning for at partnerskabsaftale-modellen forsættes.

Illustration 1: Bymøbler udført af arkitekstuderende, med inspiration fra det maritime. Til venstre en jolle fra det årlige jolleregatta.

Del 1/5 – Hvem og hvad

Besvarelser

Der kom på ca. 14 dage 12 besvarelser, hvilket vuderes at være en god repræsentation.

Deltagere

Projekterne på Frederiksø spænder vidt i deltager antal. Nogle er enkeltpersonsprojekter, andre større foreningsfællesskaber. Nogle har et stort flow af gæster og samarbejdspartnere, andre færre. Størrelsen på de deltagende projekter fordeler sig således:

Hvor mange er du/i ca.? (Den hårde kerne)

12 responses

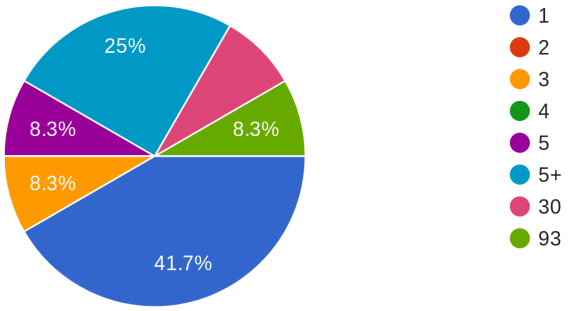

2/3 af projekterne på øen har under 5 deltagere/skabere. 1/3 udgøres af større initiativer, der typisk er foreningsbaserede.

Organisering

Hvordan er du/i organiseret?

12 responses

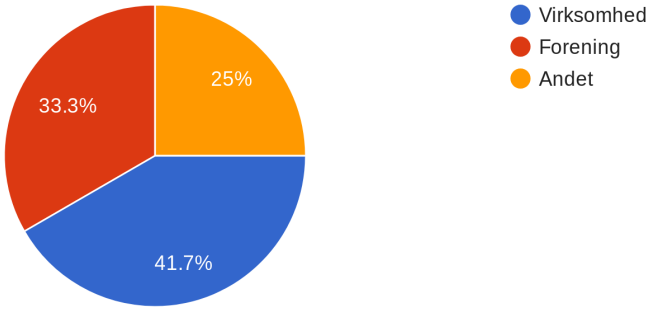

Projekterne fordeles i 3 dele. ”Andet” udgøres både af løse organiseringer, erhvervsdrivende foreninger osv.

Projekttype

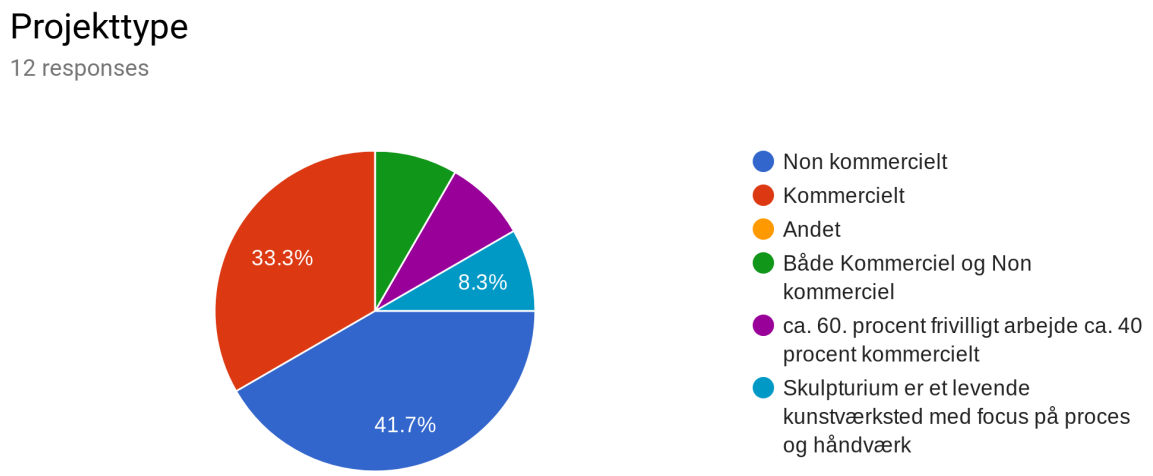

Her er grafen gået lidt i stykker. Men billedet går igen;
ca 1/3 kommercielt, 1/3 non-kommcerielt og 1/3 blandet.

Illustration 2: Den årlige lystfest, når vinteren er mørkest.

Del 2/5 - Kulturliv

Hvad er frederiksøs rolle?

En aktiv, eksperimenterende smeltedigel.

Frederiksøs roller er at være et eksperimenterende arnested for kulturelle aktiiviteter.
Øen skal være en samlingspunkt for kultur og skabermiljøer, men samtidig også for samarbejder mellem kultur og erhverv. Det bærende skal være liv og aktivitet.

Håndværk og maritim arv.

Aktiviteter på Frederiksø bør tage udgangspunkt i kultur og håndværksformidling. Øen skal forbindes med en kultur der tager afsæt i belliggenheden i et maritimt industriområde.

Tilgængelighed, åbenhed og deltagelse

Kultur aktiviteter bør tilpasses på tværs af status og alder. Fokus er på tilgængelighed og deltagelse på tværs. Et sted hvor kreative og ildsjæle kan udfolde sig, i rammer der giver andre muligheder. En åben ø der via non-kommercielle aktiviteter giver plads til flest mulige. Øen skal sigte mod at være åben og indbydende og byde en bred vifte af folk ind.

Rekrativt område med et råt udtryk.

Øen skal være en kulturel- og rekreativ bydel for lokale og turister. Særpræget og rå.

Hvad er kultur for dig/ jer?

Inkluderende, fællesskab og forandring.

Kultur er forandring, oplysning og det er inkluderende. Kultur bidrager med positive og opbyggelige, udviklende oplevelser, der kan skabe fællesskab og en følelse af samhørighed.
Kreativitet og fællesskab. Kultur er at skabe og udføre ideer. Lære at tage ansvar og udvikle sig sammen. Kultur er åbenhed for det ufærdige. Kultur er procesorienteret.

Hvem vi er, og historie

Kultur viser hvem vi er som by. Hvordan det gøres er vigtigt for byen. Svendborg skal gøre det på en spændende måde der har fokus på tilgængelighed og deltagelse. Der bør tages udgangspunkt i en blanding af kunst, kunsthåndværk og maritim industri.

Rekrativt tilbud for alle.

Kultur på Frederiksø er et rekrativt tilbud. Den favner bredt, er rå og særpræget og kan dyrkes af alle uanset køn, alder og social status.

Hvad er erhverv for dig/jer?

Erhverv har til formål at generere profit via salg til kunder. Et erhversprojekt kan kun lade sig gøre hvis der er økonomisk overskud. Erhverv har til formål at produceres produkter der kan sælges for penge. Formål og fokus ligger dermed fast. Erhverv er produktorienteret.
Der skal være plads erhverv, som er publikumsvenligt og kulturelt fremmende.

Hvad synes du/I Frederiksø fremtidigt skal være en ø for?

Hybrid og møder på tværs

Frederiksø bør være et sted hvor kultur og erhverv smelter sammen og grænserne udviskes i form af synergier. Dette kan muliggøre en masse spændende projekter og samtidig sørge for at der er balance imellem yderpolerne (lallende, anarkistisk) "kultur" og (gråt, kedeligt) erhvervsliv.

Forskellighed. Finurlighed. Fin- og grovkultur over en bred kam. Et sted, hvor besøgende risikerer støv på bukserne og støvet blæst rundt i hovedet :-)
en ø der forbeholder sig retten til at være grim (citat erik kromann om marstal havn)
Det skal være et sted med fokus på det skabende miljø, hvor tværfagligt samarbejde opstår, som inddrager og gør borgeren nysgerrig på kunst, håndværk, teater mm.
Den nuværende opdeling af øen i erhvervs- og kulturafsnit, er både unik og inspirerende for begge parter og også for byen som sådan.

Stedet hvor nye ting skabes
Sydfyns kunst- og kulturmekka. Eksperimenterende kunst og præsentationssted for vedvarende energi
Øen kulturdel bør fremtidig være hele byens og arnested for kulturelle oplevelser.
En ø hvor der er plads til erhverv, men hvor der stadig er plads til ufærdig kultur. Et mulighedsrum for ideer og forsøg. Fokus på deltagelseskultur fremfor forbrugskultur. Fokus på fælleskab og foreningsliv, fremfor kunder og tilskuere. Frederiksø skal afspejle Svendborgs deltagelsesorienterede skaberkultur.

Diversitet og invitation til ophold.
En ø som mange forskellige typer af mennesker har lyst til både at leje sig og og til at besøge og opholde sig på øen. Det skal være et sted hvor historien er tydelig og hvor kultur og kreativitet har taget over. En ø hvor der er plads til at arbejde, være forskellige, men også en ø der er nogenlunde præsentabel og hvor man ryde op efter sig selv, så der er lækkert at komme for alle. Det mest attraktive sted i Svendborg!

Rekrativt område og for tilflyttere
Svendborg har et ry, der tiltrækker tilflyttere fra det kreative lag. Frederiksøen er et klart billede på det. Øen skal være en rekreativ bydel med kunst og kultur. Publikumsvenlig erhverv + rekreativt tilbud. En rugekasse for kreative iværksættere.

Illustration 3: Cykeltest ved cykeltutten.

Del 3/5 Dialog og samarbejde

Hvordan har din/jeres kommunikation været med kommunen? Hvilke erfaringer kan tages med videre?

Positiv

Samarbejdende og åben. Personlig kommunikation. Der har været en god dialog.
Kontakten har været direkte og personbåret. Effektiv og hurtigt. Åben for forsøg. Kort fra tanke til handling.
Kommunen har stået på mål for Frederiksø. Personlig sagsbehandling og et direkte telefonnummer.
Det har været en stor støtte, at man altid kan ringe til Klaus Johansen og/eller Anna Als og få råd og vejledning.
Vi har kunnet mærke at dem der varetager den koordinerende rolle hos kommunen også ønsker sig en fed og anderledes ø
Det har fungeret godt når der har været en direkte kommunikation mellem kommunen og det opgaveansvarlige – at det ikke skal gå igennem flere led.
Kommunen er en god samarbejdspartner.

Negativ

Den har været særdeles mangelfuld og har båret tydeligt præg af at der hverken var ressourcer til kommunikation eller handling. Til tider har man skulle væbne sig med en god portion tålmodighed. Især ift. tilladelser.

Hvordan kunne du/I godt tænke jer den fremtidige kommunikation kom til at foregå/ lagde vægt på?

Værftsråd

Vi synes at kommunikation fra os på øen gennem et værftsråd fungerer rigtig godt.

Koordinator

Et neutralt koblingsled mellem kommune og aktørere, alla vores Kordinator Nanna Holm. Der må gerne lægges ekstra vægt på at kommune ikke bremser udviklingen i de enkelte værksteder og udlejer elle enden enhed, tager medansvar for evt. konflikter i naboskaber.

Fast embedsperson

Det vil være befordrende at vi på Frederiksø er selvkørende så vidt muligt men det er samtidig nødvendigt med en kontaktperson, der kan sørge for at videreformidle kommunikation samt at omsætte ord til handling.
En embedsperson der er åben, hurtig, fleksibel :) Hurtighed. Fleksibilitet.
vi har kunnet mærke at dem der varetager den koordinerende rolle hos kommunen også ønsker sig en fed og anderledes ø

Generelt

Kommunikationen har været meget tydelig, det har fungeret godt med en involvering i de overordnede planer, samt muligheden for at have indflydelse og få opgaver som eksempelvis bænke og skraldespande på øen.
For fremtiden kunne det være en forbedring, at kommunikation drejede sig om reelle løsningsmodeller for fællesarealer
Kommunens rolle er at støtte og ikke at styre
Personlig og direkte kontakt. Åbenhed og deltagelse i møder. Fælles dialog og ideudvikling.

Del 4/5 - Styring og administration

Hvad er dine/ jeres tanker om værftsrådet?

Positivt og fremtidige muligheder.
Det fungerer rigtig godt. Det er også med til at skabe et fællesskab i blandt repræsentanterne fra alle værkstæderne.
FKKR skal forsætte med samme mødefrekvens (1. gang om måneden).
Rådet skal varetage den daglige drift.

Udfodringer:
Der har været udfordringer med manglende deltagelse.
Hvis FKKR skal løfte flere opgaver, er der behov for veldefinerede rammer, for fx at undgå nepotisme.
FKKR operer på tværs af behov og ønsker. Fx kommerciele og non-kommerciele aktørers behov. Disse interessekonflikter er en udfodring.

Hvordan skal det fremtidigt besluttes hvem der skal have mulighed for at være på Frederiksø?

Byrådet
Det skal erhvervs- og kulturudvalgene bestemme.

Kommunen/ forvaltningen
Det skal besluttes ved ansøgningsrunder og evalueringer som hidtil. Kommunen har beslutningskompetancen. De er udlejer.

Eksisterende aktører + kommunen
et øråd er en god ide, her med repræsentanter fra lejerne/aktørerne og fra kommunen. Evt med mulighed for høring blandt aktørerne ved større tiltag.
En model kunne være, at lave fælles evaluering med kommunen oftere, og til dette møde, også lade nye ansøgere melde sig. Alle skal have mulighed for at være på Frederiksø

Eksisterende aktører
Der skal laves et f.eks. 10-punkts manifest med veldefinerede kriterier, hvor man bl.a. skal indvilge i at bidrage til fælles bedste, til at være engageret på værkstedet, i øens miljø og udvikling etc.

Beslutningen kunne varetages af værftsrådet feks. ved nøje overvejse og afstemning, med øje for inhabilitet.
Afgørende faktorer kunne være:
- *Et positivt og åbent sind*
- *imødekommende*
- *deltagende*
- *bidragende.*

Generelt bør processen søge at få nye aktører og netværk ind, samt sigte mod aktiviteter der ikke allerede er repræsenteret. Mindre nepotisme, mere diversitet.

Ved værksteder hvor to lejere deler samme rum, skal den anden i rummet have stor indflydelse på udvælgelsesprocessen, så samarbejdet kommer til at fungere optimalt og man passer sammen.

Nye aktører ind, generelt
En så bred vifte at forskelligartede kulturelle aktører ville være at foretrække. Det kunne måske være gavnligt, at kunne se hvilke aktører der står på ventelisten.

Eksisterende aktører, lokale kulturaktører og kommunen
Nepotisme og kammerateri skal undgåes. Der skal i fællesskab mellem kommunen og projekterne udarbejdes

kriterier for kontrakter.
1) Fælles kriterier og partnerskabsaftaler udarbejdes i i fællesproces. 2) råd bestående af 3 fra kommuen, 3 roterende frederiksøerere, 3 repræsentanter fra kulturlivet i svendborg. Vurderer projekter efter kriterierne og vedligeholdelse af partnerskabsaftaler fx én gang årligt.

Hvilke muligheder og faldgruber ser du?

Muligheder
Muligheden for stor selvbestemmelse blandt lejere/aktører vil klart medføre at der tages mere ejerskab og dermed læggers langt flere kræfter i øen.

Mulighed for demokratisk medinflydelse, og sjovere projekter som kommunen måske ikke ville sige god for.

Det vil være muligt at videreudvikle i retning af et fantastisk område som folk rejser til byen for at opleve fordi aktiviteterne ikke er underlagt polerede facader og høje huslejer. Vi skal bevare den rustikke stemning med et miks af arbejdende håndværkere, duften af tjære og de lidt mere finkulturelle aktiviteter, hvor det ene snarre understørrer end udelukker det andet.

Mulighed for at skabe et unikt miljø som både vil kunne fungere som dynamo og et fyrtårn for sydfyns kunst- og kulturliv
Fokus på arbejdspladser på øen.

Faldgruber
En faldgruppe vil selvfølgelig være at der kan opstå nepotisme men det må imødegåes ved at ikke alle rådsmedlemmer er aktører, samt at der skal stilles krav til et vist niveau for aktiviteterne, ikke i form af en smagsdommerkommission men snarere en holdning til hvad den kommende aktør kan tilføre øen.

Mulighederne er uendelige og begrænses umiddelbart kun af sagsbehandlin, manglende ansvarsfølse og manglende forståelse for naboskab. Faldgrupper ses nepotisme og manglende diversitet, ansvarsfralæggelse, ensporet energi og stemning på øen.

At manifestet ikke bliver taget alvorligt. Ørådet skal være rådgivende - ikke udøvende politimyndighed.
At de der skal varetage denne opgave på frivillig basis ikke gider i længden
Konflikter og internt splid.

Illustration 4: Hver 2. lørdag er der åbent i freeshoppen.
Som en genbrugsbutik - bare gratis.

Lejevilkår

Hvilken indvirkning vil husleje have på dit/jeres virke?

Kontingent forhøjelse og mindre aktivitet.
Eneste mulighed for betaling af husleje er en kontingentforhøjelse, hvilket vil medføre faldende medlemstal, og dermed indskrænkning af aktiviteter.
Ret meget idet jeg vil være ene om at skulle betale. Det vil derfor betyde mindre tid til kunst og mere til betalende undervisning. P.t. er undervisningen gatis.
Jeg har fokus på min partnerskabsaftale og er omhyggelig med at være en aktør / ambassadør for projektet og bruger meget tid på formidling over for besøgende. Ved et kommercielt lejemål må jeg have mere fokus på at drive en virksomhed.

Lukning
Hvis den bliver hævet betydeligt vil jeg ikke have mulighed for at blive der.
er husjlejen for høj kan det betyde en lukning af virksomheden.

Ændret form
Hele vores frieform skal omligges hvis vi bliver opkrævet husleje at vi fraviger vores legende tilgang.

Harmonerer ikke med frivillighed
Da vi er en frivillig organisation ønsker vi fortsat at "bytte" vores frivilligkræfter for husleje.
Det vil være irriterende for os med en symbolsk husleje, og ligegyldigt for kommunen. Det ville fjerne fokus fra det vores forening handler om, vi ville skulle bruge tid på at finde indtjening. Vi er finansieret med fondsmidler der ikke kan bruges til drift. Formålet er at give folk uden midler mulighed for at få noget og give til dem der har mindst. Det ville blive besværliggjort at fast månednlig husleje.

Positivt
Det vil være rart at betale en symbolsk husleje, sådan at vi kan fortælle at vi har husleje og ingen kan blive forargede over at vi bor gratis. Huslejen skal være meget lav, så alle stadig har råd til at være på øen. fx 500-1000 kr om året. Hvis den bliver for høj tror jeg det vil gøre at åbenheden forsvinder fordi man får større ejerfornemmelse og føler man skal have ro og noget for sine penge. Og nogle ville måske prioritere at flytte for at sparre pengene eller ikke have råd.

Hvordan skal huslejens størrelse fastsættes?

Lokalestørrelse og stand.
M2 og afspejele lokalets stand.
Stand er generelt lav. Uisoleret, uden varmekilder mm.

Omsætning og aktivitet

Husleje betaling progressivt efter omsætning genereret via kommerciel aktivitet.
pr. m2 minus/plus bygningens stand og faciliteter, samt på baggrund af overskud i foretagnet uanset om det er forening eller virksomhed.

Helhedsvurdering
Den skal fastsættes efter en kombi af beliggenhed, faciliteter og m2 samt i hvor vid udstrækning aktøreren bidrager med liv til øen.

Det er generelt svært at fastsætte en rimelig husleje som tager højde for bygningernes stand på Frederiksøen, konkurrenceforvridning ift. andre aktører rundt i byen og ift. at vi er ansat som partnere i kommunen i et kulturprojekt.

Hvad skal berettige en evt. fritagelse for husleje?

Non-kommercielt/not-for profit og frivillighed
Nonkommerciel almennyttig aktivitet.
Frivilligehed og at lokalerne er åbne for at andre mennesker end aktørerne selv, kan benytte dem gratis i et omfang.
Frivilligt arbejde som kommer mange til gavn.
100% non-profit aktører som bibringer meget liv til øen.
Gratis deltagelse og undervisning.
At der inviteres ind til andet en salg.

At der er åbent.
At der holdes åbent og at der er deltageraktivitet.

Blandet
At der bidrages fælles aktivitet for folk "udefra".
Som betaling for udfyldelse af pedelrolle, varetagelse af administrative opgaver mm..

Hvad vil være vigtigt at udlejer leverer/ står for, hvis der betales husleje?

Udvendig vedligehold.
Rengøring af pissoir på kajen, opsamling af affald på kajområdet.
En viceværttype til bl.a. at renholde fællesarealer.

Indvendig vedligehold
Ordentlige el-installationer.
Ordentlige kloak og vand installationer.
Tæt tag/ klimaskærm
Toiletfaciliteter
Opvarmning
Udskiftning af utidssvarende vinduer og døre.
Brandudgange mm..
Fjernelse af nedlagt industrielt inventar.

Fælles områder
Det er helt afhængig af huslejens størrelse. Men under alle omstændighederbør udlejer sørge for rengøring af fællesarealer / trappe /gangarealer, samt rengøreing og vedligeholdelse af toiletforhold (sæbe og håndklæder) og fællesvask

Administrativt
at kommunen behandler byggeansøgninger til tiden, og giver ibrugtagningstilladelser.

Generelt
Bygningerne er i forholdsvis dårlig stand. Jeg har selv foretaget velligeholdelse og forbedringer. Ved betaling af husleje kunne jeg ønske yderligere forbedringer, så som udskiftning af ødelagte vinduer og fjernelse af nedlagt industriel inventar. Omkostningerne derved vurderer jeg er større end huslejeopkrævningen, og derfor ikke rentabelt for kommunen.

Ikke noget andet end bygningen det er jo det vilkår der er.
Fleksibiliet ift. brug af lejemålet.
Svarende til beløbet. Hvis huslejen er lav/symbolsk, skal udlejer kun stå for meget lidt.
Ligesom det er nu.

Hvilke modeller ser du for husleje betaling? Individuelt, fælles, grupper eller?

Individuelt for hvert projekt, så andre projekter ikke skal hæfte for dårlige betalere.

Progressivt efter omsætning og kommerciel aktivitet.

Evt. varetaget af ørådet. Hvis alle lejemål betaler det samme (fx 500-1000 kr) pr år. Kunne betaling godt foregå som en betaling samlet fra øen.

Illustration 5: Historisk foto fra da øen var lukket land for andre end beskæftigede på værftet.